

Beskyttelse av IP i programvare

Øyvind Eidissen
advokat/partner, Advokatfirmaet Schjødt AS

Agenda

- Programvareutvikling før og nå
- Viktigheten av regulering av IP – eierskap og bruksrett (lisens)
- Ulike brukerperspektiver
 - Arbeidsgiver, lisenstaker, lisensgiver, kjøper, selger
- Litt om AI og personvern

Introduksjon

- Litt grunnleggende opphavsrett
 - Programvare = åndsverk
- Enerett til:
 - *Eksemplarframstilling* (kopiering)
 - *Tilgjengeliggjøring for allmennheten* (spredning, visning, fremføring, overføring)
- Ideelle rettigheter
 - Rett til kreditering
- Opphavsretten oppstår på (den fysiske) skaperens hand)
- Opphavsretten kan overdras
- Spesialitetsprinsippet
- Spesialregler om overdragelse
 - Endringer og videreoverdragelse
 - “rimelig vederlag”
 - Datamaskinprogram skapt i arbeidsforhold

Historisk bakgrunn og utviklingstrekk

- Tradisjonell programmering
 - Kildekode
 - Objektkode
 - Maskinkode
- *Lokal installasjon av programvare på server*

Historisk bakgrunn og utviklingstrekk

- Utvikling i retning av:
 - *Tilgang* til skytjenester fremfor *installasjon* av programvare
 - Stadig større bruk av fri programvare (*open source*) i programvareutvikling
 - Eierskap av IP vs. lisens (bruksrett) vs. *tilgang til en tjeneste (funksjonalitet)*

Historisk bakgrunn og utviklingstrekk

- Fra SSA til skytjenestevilkår (click-wrap)
- Fra eierskap til IP til aksept av brukervilkår
- Reverse engineering
- Omgåelse av tekniske beskyttelsessystemer?
- *Betydningen av avtaleregulering*

SSA-T om rettigheter til spesialtipasset-/utviklet IP

- Leverandøren beholder opphavsretten med mindre annet er avtalt.
- Kunden får en tidsubegrenset, vederlagsfri og ikke-eksklusiv rett til å utnytte den programvaren som utvikles eller tilpasses spesielt for Kunden («utvidet disposisjonsrett»).
- Utvidet disposisjonsrett omfatter rett til å bruke, kopiere, **modifisere og videreutvikle** tilpasningene, enten selv eller ved hjelp av tredjepart. Kunden har rett til å gi tilsvarende utvidet disposisjonsrett til annen offentlig virksomhet.

Særlig om bruk av open source (åpen kildekode)

- Hva er open source?
 - *Åpent tilgjengelig kildekode på internett*
 - *Publisert under lisens som forutsetter fri bruk og tilgjengelighet*
- Hvorfor benyttes open source?
- Hva er konsekvensene av bruk av open source?

Open source

- Ulike typer open source-lisenser
 - **Permissive licenses**
 - **Copyleft licenses**
 - Distribusjon?
 - Salg vs. SaaS
- Konsekvenser
- Har din virksomhet en open source-policy?
- Attribusjon og henvisning

SSA-T om open source

- Leverandøren skal utarbeide oversikt og legge ved kopi av lisensbetingelsene.
- Leverandøren skal påse at det ikke benyttes fri programvare med lisensbetingelser som er uforenlige med kravene til leveransen eller øvrige lisensbetingelser.
- Kunden får de rettigheter som er nødvendige for å kunne oppfylle vilkårene i den aktuelle fri programvarelisensen.
- Rettighetene omfatter tilgang til kildekode med tilhørende spesifikasjoner og dokumentasjon.

Leverandøren skal bare benytte fri programvare som tilbys under alminnelig anerkjente fri programvarelisenser, og som etter en forsvarlig vurdering fra Leverandørens side ikke krenker tredjeparts rettigheter.

Ved vurderingen skal det bl.a. tas hensyn til hvor veletablert den aktuelle frie programvare er i markedet, Leverandørens eventuelle kjennskap til programvarens historie og opphav og om det i det relevante markedet er kjent at noen hevder at programvaren krenker deres rettigheter. Leverandøren skal redegjøre for sin vurdering i bilag 2.

Patent på programvare?

- Patent = beskyttelse av en *oppfinnelse*
- *Konkret løsning på et nytt teknisk problem?*
- *Ny, nyskapende og nyttig*

Ulike perspektiv

Selskapet som arbeidsgiver

- IP-klausul i ansettelsesavtaler
- Rutiner for varsling og bistand ved skapelse av IP
- IP-strategi – kommunikasjon og oversikt

Ulike perspektiv

Selskapet som lisenstaker

- Les lisensvilkårene! Forhandle om nødvendig.
- Sjekk særlig definisjonen av en “bruker”
- Opp- og nedskalering?
- Varighet/binding?
- Exit-bistand?

Ulike perspektiv

Selskapet som erverver av IP

- Les avtalevilkårene! Forhandle om nødvendig.
- Er rett til endring og overdragelse spesifikt angitt?
- Er det ytet «rimelig vederlag»?
- Sjekk hjemmelsrekken
- Teknisk verifikasjon

Ulike perspektiv

Selskapet som lisensgiver av IP

- Skriv gode lisensvilkår!
- Ikke gi bort IP unødig!
 - Er «spesialutviklet leveranse» virkelig (kun) spesialutviklet?
- Vurder erstatnings- og skadesløsholdelsesansvaret

Ulike perspektiv

Selskapet som overdrager av IP

- Skriv gode avtalevilkår!
- Sjekk egen hjemmelsrekke
- Ikke gi bort IP unødige!
 - Er «spesialutviklet leveranse» virkelig (kun) spesialutviklet?
- Vurder erstatnings- og skadesløsholdelsesansvaret

Ulike perspektiv

Selskapet som *selger* i en transaksjon

- Due diligence av egen:
- Programvare og IT-systemer
- Avtaleportefølje (inn- og utlisensiering)
- Avtaler med ansatte og konsulenter
- Selskapets bruk av open source

Ulike perspektiv

Selskapet som *kjøper* i en transaksjon

- Due diligence av targets:
- Programvare og IT-systemer
- Avtaleportefølje (inn- og utlisensiering)
- Avtaler med ansatte og konsulenter
- Selskapets bruk av open source

Kommersielle spørsmål

- Avtalebrudd
- Opphavsrettskrenkelseser
- Patentrekrenkelseser
- Betydningen av å være korrekt lisensiert – før og nå
 - Hva er en «bruker»?
- Lisensrevisjon - risiko og konsekvenser

Personvern i programvareutvikling

- *privacy by design*
- informasjonssikkerhet
- egne formål – statistikk og analyse?
- risikovurderinger/DPIA
- databehandleravtale
- leverandørkjeden – tredjelandsoverføringer?

Personvern i programvareutvikling

- Test- og produksjonsdata
- Anonymisering?
- Særlige kategorier personopplysninger?
- Bruk av AI-verktøy
 - innmating av data
 - rettslig grunnlag?
 - risikovurderinger/DPIA
- GDPR artikkel 22 – avgjørelser utelukkende basert på automatisert behandling, herunder profilering
 - som har rettsvirkning for, eller
 - i betydelig grad påvirker, individet
- Rett til innsyn og informasjon
- ChatGPT – Italia som eksempel
- Informasjon om behandlingen på nettsiden
- Mulighet til å deaktivere trening av AI-en basert på input-dato

AI som programvareutvikler

- Hvem blir eier av det som utvikles?
- Hvem er eier av materialet som brukes som grunnlag for utviklingen?
- Fra tradisjonell kildekode til instruksjoner til et AI-verktøy?

EUs AI Act

- *Safe, transparent, traceable, non-discriminatory and environmentally friendly*
- *AI systems should be overseen by people, rather than by automation, to prevent harmful outcomes*
- EU-forslag om transparens:
Oppgi IP-beskyttede treningsdata
- Risikovurderinger – ukjent fremtidig risiko?

Key take-aways

- Ha et bevisst forhold til hvilken IP som eksisterer i programvaren
- Vurder egen rettighetsposisjon – avhengig av brukerperspektivet
- *Les avtalevilkårene nøye*
- Ha gode, ensartede rutiner i virksomheten!

Takk for meg!

Spørsmål?

e: oyvind.eidissen@schjodt.com
m: +47 959 77 415

